

Na základě jednání programové komise FEMAD dne 6.6.1988 a
jevení KPS pro amatérské divadlo dne 9.6.1988 předkládám návrh
dramaturgické skladby FEMAD 1988.

Návrh zohledňuje, kromě poslání a cílů FEMAD, i technicko-
-provozní hlediska, tj. paralelní možnost současné produkce a pří-
pravy představení. Návrh postihuje nejlepší inscenační výsledky,
vzniklé v poslední či maximálně předchozí divadelní sezóně v růz-
ných druzích divadla a oblastech divadelní činnosti.

Vzhledem k tomu, že v současné době neexistuje jednoznačně
kvalitní a inspirativní amatérská inscenace založená na interpre-
taci textové předlohy a výsostně herecké práci (inscenace tzv.
tradičního divadla), bylo doporučeno představení profesionálního
souboru - Neapolská choroba. Členové komise se domnívají, že by
tento typ divadla, který je u amatérských souborů nejčastější, měl
být zastoupen přesvědčivou inscenací tak, aby mohl být zdůrazněn
význam zvládnutí hereckého řemesla a organického sepětí všech slo-
žek divadelní tvorby v dalším vývoji amatérského divadla.

Vzhledem k tomu, že posledním korektivem programu jsou finanč-
ní možnosti pořadatelů, zájem a možnosti souborů se FEMAD zúčastnit,
obsahuje návrh také seznam inscenací náhradních a na druhé straně
inscenací, které by mohly být případně z programu vypuštěny. Navr-
hované inscenace nejsou, včetně náhradních a těch, které by mohly
být vypuštěny, řazeny v návrhu podle pořadí důležitosti. Inscenace
dětských divadelních souborů budou znovu prověřeny na Kaplickém
divadelním létě v následných dnech. Po ověření může dojít ke změně
předloženého návrhu.

Inscenace do kukátkového hracího prostoru či sálu Kulturního domu

- Rádobydivadlo OB Klapý
Edvard Radzinskij - Divadlo za časů Nerona a Seneky
- Tylovo divadlo OB Ořechov
Alfred Jarry - Ubu králem aneb Sen Václava Kubuly
- Soubor Stará avantgarda PKS Praha
Karel Steigerwald - Neapolská choroba
- Ochotnický kroužek OKVS Brno V
J.A.Pitinský - Ananas
- Divadlo AHA! MěKS Lysá n.L.
Miroslav Pokorný - Taková hra
- Soubor Volné spojení režisérů UA SKKS Praha
Alexej Kazancev - Ó, velký Buddho, pomoz jim

- LDS "C" Svitavy
Jiří Wolker - ...jako pel?
- DDS LŠU Praha 10
Alois Mikulka, Věra Dřevíková - O Palačinské Pepince
- Dětské dramatické studio Hudradlo Zlín
Miroslav Slavík - Terka

Inscenace do sálu sokolovny, případně do jiného variabilního
hracího prostoru

- LDS "C" Svitavy
Edward Lear - Edward
- DS Tyl MěKS Rakovník
Jaroslav Kocěš - Ciržus
- DS STUDIO Jindřichův Hradec
A.Berková - Pohádka se šťastným koncem
- Dramatický klub MěstDPM a SKP Třebíč
francouzský anonym - O věrném milování Auccasina a Nicolety
- Dramatické oddělení LŠU Žerotín Olomouc
E.Chmelová, V.Pánková - Hra na Robina Hooda
- Mladá scéna SKP Třebíč
Hanna Januszewska - Malý tygr
- LDS MěKS Třeboně
Miloš Vodička - Asagao

Náhradní inscenace do kukátkového hracího prostoru či sálu KD

- DS Úsmev Bratislava
kolektivní práce - To druhé
- Posluchači DAMU Praha
F.Dürrenmatt - Fyzikové
- Hudebně dramatický soubor Hostivít ZŠ Hostivice
Dana Říhová - Tragedie převeliká o dobytí Milána

Náhradní inscenace do sálu sokolovny, případně do jiného variabil-
ního hracího prostoru

- Divadelní klub Jirásek SKP Česká Lípa
Václav Klapka - Henryk
- Soubor Vikýř PKS Praha
W.Shakespeare, R.Vašínská - Kočvarův Othello
- Soubor proVáz SSM Praha - Bohnice
Wolfgang Borchert - Venku přede dveřmi

- Soubor Studio MěKS Volyně
Ladislav Smoček - Piknik
- DS Šupina MěKS Vodňany
J.Swift, Fr.Zborník - Lišřastní a liveself

~~xxxxxxxx~~ Inscenace, které by mohly být v případě nutnosti vypuřřeny
z programu přednostně

- Ořechov - A.Jarry - Ubu králem aneb Sen Václava Kubuly
- Rakovník - J.Kodeř - Ciržus
- Klapý - E.Radzinskij - Divadlo za časů Nerona a Seneky
- Třebonř - M.Vodička - Asagao
- některá inscenace dětského DS

Charakteristiky jednotlivých navržených inscenací

Rádobydivadlo OB Klapý - E.Radzinskij - Divadlo za časů Nerona a Seneky

Náročná hra sovětského autora Edvarda Radzinského líčí historii Říma z r.1965, konkrétně odhalení spiknutí čtyř senátorů, jako paralelu k současnosti. Tématem hry je nebezpečí, pramenící z toho, že dědové - Senekové, aby neztratili moc, majetek a slávu, vychovávali sice na pohled krásnou, ale vnitřně zkaženou generaci svých následníků - Neronů. Toto téma je poněkud inscenátory zúženo a lze jej vyjádřit úslovím "kdo s čím zachází, tím také schází". Je to zapřičiněno nemožností dodržet potřebné věkové kategorie u hlavních představitelů rolí. Toto zúžené téma je však hráno naprosto čitelně, čemuž napomáhá především vyjimečně talentovaná režijní a v řadě případů herecká práce. V nich je také hlavní klad inscenace, vzniklé na základě neobyčejně obtížné předlohy.

Tylovo divadlo OB Ořechov u Brna - A.Jarry - Ubu králem aneb Sen Václava Kubuly

Král Ubu měl premiéru v roce 1896 v Paříži a vyvolal historický divadelní skandál. S rozmachem a dravou fantazií, která čerpala mnohý podnět z Rabelaise, zesměšnil Jarry fetiše buržoasní pokrytecké morálky i formy oficiálního divadla. Postavil na jeviřtě

před šokované diváky otce a matku Ubu a dal jim projít několika fantastickými dobrodružstvími ve formě jakéhosi středověkého mystéria, ovšem naruby. Král Ubu je tělnaté zosobnění absolutního egocentrismu. Pod helsem, že nic lidského mu není cizí, kořistí, krade, podvádí, vraždí naprosto otevřeně, bez zábran, s jediným odůvodněním: jemu to tak vyhovuje. Oficiální bužžoásní divadelní veřejnost tím byla pochopitelně krajně pobouřena, zato mladí nadšeně tleskali. Od té doby se stal Král Ubu patronem, k němuž se odvolávaly všechny pokrokové pokusy avantgardy nejen francouzské. Julius Fučík nadšeně uvítal v r.1928 uvedení Krále Ubu v Osvobozeném divadle v režii Honzlově s J.Werichem v titulní roli a poznamenal, že "je z dramatu, které objevujeme vždy znovu, abychom se vždy znovu těšili".

Přes zjednodušení významů původního textu, ke kterému dochází úpravou profesionálního režiséra souboru Vlastimila Pešky, neztrácí hra nic ze své přirozenosti, hravosti, humoru a muzikálnosti. Úprava pomohla zvládnout obtížný text jednak nutným zkrácením, ale hlavně tím, že zdvojuje titulní postavu. Celá se odehrává jako sen Václava Kubuly, který zprvu jen nezáučástně sleduje veškeré počínání, postupně se do něj zapojuje a nakonec se s otcem Ubu ztotožní. Forma snu tu má logiku v propojení na "stránky živočichopisu" dnešních měšťáků. Inscenace je přínosná z hlediska dramaturgického výběru a úpravy, je ukázkou nezvykle vysoké interpretační úrovně souboru, který pracuje v podmínkách venkovské obce, který svou inscenaci buduje jako skutečnou a nenechavou divadelní podívanou. Konečně je i příspěvkem k šedesátému výročí jejího prvního uvedení u nás.

Soubor Stará avantgarda PKS Praha - K.Steigerwald - Neapolská choroba

Nejnovější Steigerwaldova hra o morálce postavené na lži, nalhávání si, převrácení pozitivních lidských hodnot a vlastností proti člověku samému, je apelem o to účinnějším, že se odehrává v situaci, kdy na Zemi zbylo pouhých několik tisíc lidí zubožených po celosvětové jaderné katastrofě. Inscenace je postavena na kvalitní současné textové předloze, v níž není provedena sebemenší úprava a na výlučné herecké práci všech protagonistů, organicky spjaté s prací režijní, scénografickou a hudební a to takovým způsobem, že dává hercům prostor k vytvoření plnokrevných, konkrétních, pro diváka identifikovatelných postav a přes ně a situace, v nichž se nachází, k účinnému působení na diváka. Režijní a scé-

nografická složka herce vede a pomáhá jim, aniž by se jakýmkoliv způsobem samostatně zjevně ohlašovala. Je to exemplární příklad toho, jak lze tzv. tradičními prostředky dosáhnout ~~působivosti~~ na poli interpretačního divadla mimořádné působivosti, zasáhnout diváka "právě teď a právě tady".

Ochotnický kroužek OKVS Brno V - J.A.Pitinský - Ananas

Inscenaci Ananas by bylo možné označit jako velké divadelní plátno, s výrazným podílem divadelního výrazu zprostředkovaného silným výtvarným viděním brughelovského typu. Ono "velké plátno" a silné "výtvarno" jsou dvě nesporná aktiva, která se vymykají dnes již značně vyčpělému způsobu "moderního" divadla 70 let, jehož charakteristiky stojí jako ~~protipól~~ protipól - chudé divadlo. Je zde však ještě jeden základní rozdíl. Zatím co "avantgarda" 70 let se spoléhala na nosnou základní myšlenku (téma) a ve většině na přímočaré oslovení diváka myšlenkou (tématem) jakýmsi kolektivně kreativním způsobem, v němž mohli sdělení zprostředkovat i nepříliš řemeslně vybavení herci, Ochotnický kroužek staví na herecké práci typově a řemeslně vybaveného souboru.

Spojení uvedených třech atributů je v amatérském divadle výjimečné a patrně i jednou z oprávněných tendencí amatérského divadla příštích let. Zvláště proto by ukázka této syntézy neměla na FEMAD chybět. V případě Ananasu nelze dost dobře hovořit o hlavní tematické linii, neboť velké plátno - velká divadelní podívaná je také polyfonickou skladbou. Daný rámec hry (sympóziu společnosti na ochranu krásných snů) však ozřejmuje, že hlavní tematická linie je vedena jako výpověď o pocitovaném rozporu mladé generace mezi líčením jejich rodičů o období jejich mladosti, o jejich ideálech, snech a tužbách a mezi tím jakou skutečností žili a žijí, potažmo jaké ideály, tužby a sny jsou s to předat dnešní mladé generaci.

Divadlo AHA! MěKS Lysá n.L. - M.Pokorný - Taková hra

Soubor ve své inscenaci zúročuje svou cílevědomou snahu o vytvoření svébytné divadelní poetiky, vycházející z důsledného propojení všech složek inscenace: ze stylizovaného hereckého projevu, výtvarné znakovosti i výrazné zvukové, hudební a pěvecké složky. Prostřednictvím zdánlivě nesouvisejících epizod demonstruje nesmyslný a ve svém principu neměnný vztah jedince a společnosti, jehož jádrem je podvolení se manipulaci. Složitá struktura autorsko-režijního záměru je sugestivně naplňována všemi členy souboru. Slova

se mění v omšelé fráze, nahodilé slogany a dadaistické hříčky vytváří jakýsi antidiálogo, v němž slyšeno je pouze to, co chce být slyšeno. Tomu odpovídá i fyzické jednání, které posunuto do nadsazené klatniády zdůrazňuje rozpornost i pochybenost vzájemných vztahů. Důslednou je práce se zvukem a světly. Ve výtvarné složce inscenace pracuje se širokou škálou barev, materiálů a tvarů, podtrhujících stylizaci a nadsázku, aby v propojení s pohybem a aranžmá i expresivní hudbou umocnila metaforičnost výpovědi. V inscenaci nelze neobdivovat vysokou míru stylizace a nápaditosti. Zejména z tohoto hlediska je vskutku inspirativní ukázkou práce amatérského souboru.

Soubor Volné spojení režisérů UA SKKS Praha - A.Kazancev - Ó, velký Buddho, pomoz jim!

Hra současného sovětského dramatika napsaná v r.1986 a inspirovaná událostmi v Kampučii v letech 1975-78. Kazancevova hra odmítá násilí a tyranii, ale odmítá i pasivní vztah k těmto zlořádům, k nimž jsou lidé, žel, stále lhostejnější, zvláště, když se jich to přímo netýká. V rámci Volného združení režisérů hru nastudoval J.Uhrin ve výpravě J.Toboly, s hudbou M.Jelínka a za pohybové spolupráce E.Vitanovské. Hru přeložila J.Klusáková, filmová režie V.Polesný. Jedná se o tematicky a v prostředcích inspirativní ukázkou práce profesionálního souboru.

DDS LŠU Praha 10 - A.Mikulka, V.Dřevíková - O Palačinkové Pepince

V.Dřevíková dramatiszovala a inscenovala Mikulkovu pohádku se svým dětským souborem. Vzniklo podnětné kratičké vystoupení (12 min.) tematicky zaměřené na výchovu k návykům pořádkumilovnosti a osobní hygieny dětí. Původní pohádkový motiv je inscenován jako příběh chlapce a děvčete ze současnosti, které ztvárňují dvě dospělejší děti, zatím co mladší část souboru formou dramatické hry dotváří nápaditými prostředky jednotlivé situace. Vystoupení bude vhodné nejen jako příkladná práce s dětmi, ale zároveň jako odlehčující vsuvka hlavního programu.

Dětské dramatické studio Hudradlo Zlív - M.Slavík - Terka

Původní hra M.Slavíka, vedoucího souboru, přináší do dětského divadla závažné a silné téma konfrontace upřímné aktivity poněkud "zvláštního" dítěte s přizpůsobivou formálností stádní většiny dětí na straně jedné a agresivitou "elitní" punkáčské party na straně druhé. Téma příběhu Terka je dětmi sdělováno se značným zaujetím a soustředěním a v řadě pasáží, zejména v těch, které jsou neseny

silným konfliktem, velmi zasahuje jak dětské, tak dospělé diváky.

Příběh Terky je rozehráván v kratších sekvencích, v nichž se postupně vyjevuje vztah uvnitř jednoho pionýrského oddílu. Režisér pracuje velice dovedně s náznaky psychologického herectví, ale je si vědom toho, co děti mohou anebo nemohou zvládnout. Proto člení příběh na drobné úseky a řetězí je hudebními předěly a světelnými změnami. Vedoucímu se navíc podařilo vyřešit letitý problém dětského divadla, které se zabývá "civilními" problémy - totiž problém vztahu mezi dětským a dospělým světem. Dospělé neobchází, ale také k jejich exponování nepotřebuje žádné ochotníky: oddílovou vedoucí hraje nejstarší členka souboru, která v kolektivu fakticky funguje jako instruktorka a někdy vlastně již jako vedoucí souboru, Terči-na tatínka hraje sám vedoucí souboru, ale velice střídme a decentně. To nejpodstatnější ze vztahů děti - dospělí je zaklíčeno do dramatických situací rozehrávaných dětmi samotnými. Jde o práci nesoucí znaky výsostně přínosného přístupu v práci dětského divadelního souboru.

LDS "C" Svitavy - E.Lear - Edward

Východiskem práce souboru byly nonsensové verše anglického viktoriánského básníka Edwarda Leara (1812-1888), vydané u nás v Odeonu v r.1984. Soubor rozehrává tyto radostné humorné říkanky pomocí stejně uvolněné hry s nejrůznějšími předměty tak, že jeňak sděluje asociace, které v něm vyvolaly jednotlivé básničky, jeňak svou hrou buduje vlastní téma - téma schopností a možností člověka navázat kontakt s druhými, vstoupit do společenství s nimi. Pro toto své humánní poslání i pro vysokou úroveň divadelního myšlení se inscenace jeví jako specifická možnost obohacení programu FEMAD.

LDS "C" Svitavy - J.Wolker - ...jako pel?

...jako pel? je vlastní inscenační zpracování Wolkerovy povídky o listonošovi, který ze soucitu, ze strachu, že v dopise je špatná zpráva, nedodá starému muži dopis od jeho syna z Ameriky. Syn, který vraždou zbohatl, se vrací, nepřipravený otec v záchvatu vzrušení umírá, syn vznáší obvinění a společně s davem kamenuje "zločiného" listonoše, jež se provinil tím, že nesplnil svou povinnost. Jen jediná dívka podává listonošovi rukou zdvíná ho.

Inscenace klade základní etické otázky lidské zodpovědnosti, mravnosti, kterou musíme uplatňovat i tam, kde jsou pravidla zdánlivě jasně dána, skutečné mravnosti, stojící proti formální morálce.

Soubor vznáší tyto otázky s největší naléhavostí a emotivní

působivostí, již docílí svým specifickým, v této inscenaci opět kulminujícím obrazivým viděním a muzickým chápáním divadla. Loutkářský soubor zde využívá svých letitých zkušeností z práce s loutkou, i když překračuje a opouští hranice loutkového divadla a dopracovává se k novému, zřídka vídanému básnivému tvaru, který bychom snad mohli nazvat výtvarným divadlem poezie - s důrazem na ono slovo divadlo. Činí tak s minimem prostředků - několika rámečky, čtyřmi fošnami fungujícími v široké paletě významů a několika dalšími předměty, světlem, hudbou a hlasem a samozřejmě herectvím vlastního těla. Výsledkem je vynikající syntetická inscenace se všemi znaky talentu a poučenosti, inscenace inspirativní pro každého, kdo se o divadlo zajímá z kteréhokoli směru.

DS Tyl Rakovník - J.Kodeš - Cirk^kus

Inscenace rakovnických se stala v poslední sezóně vlastovskou a výrazem nově se rodící kvality ve Středočeském kraji v oblasti divadla pro děti. Režisér J.Kodeš připravil dramatizaci knížky Fr.Kožíka Cirkus u tří slunečnic, která poskytla mnohageneračnímu kolektivu souboru dostatek prostoru k improvizaci a tvůrčímu hledání. Inscenace má svébytnou divadelní poetiku, která vychází z pochopení dětského diváka a nápaditě rozvíjí jeho fantazii. Režijní metoda pracuje s metaforou a znakem. Daří se jí to díky nemalé imaginaci režiséra a jeho schopnosti propojit divadelní prostředky v konkrétní jevištní řeč. V inscenaci je pracováno formou tvořivé kolektivní hry, na níž se podílí v účinné symbióze vedle dospělých herců i děti. Přes některé dílčí nedostatky se rakovnická inscenace Cirk^k-usu stala počinem, který je ojedinělým v našem kraji, přičemž ani jinde bychom jich ~~mnoha~~ nenalezli ~~kéžxxxíxxx~~ o mnoho více.

Ústřední téma o tom, jaký je svět bez smíchu a jací jsou ti, kdož ho potřebují, je traktováno na příběhu klauna, kterého v cirkuse nechce nový ředitel.

DS Studio Jindřichův Hradec - A.Berková - Pohádka se šťastným koncem

Soubor vytvořil krátký (10 min.) skeč na základě prózy A.Berkové pojednávající humornou - satirickou formou o snaze autorky napsat a vydat knížku ze života. Tato snaha zůstává po mnoha peripetiích nenaplněna pro byrokratický, pohodlnický a tudíž netvořící přístup redaktorů nakladatelství. Skeč bude vhodný jako vsuvka -
- odlehčení hlavního programu FEMAD.

Dramatický klub MěstDPM a SKP Třebíč - francouzský anonym - O věr-
ném milování Auccasina a Nicòlety

Jaroslav Dejl, vedoucí souboru, inscenuje známý příběh o lásce dvou mladých lidí s dětmi, které právě překračují věk dětí do věku dospívání. Téma jim je tedy velice blízké a je vedeno k oslavě opravdové lásky překonávající překážky. Inscenace je cennou ukázkou výjimečné práce s mládeží v uvedeném věku, neboť jakkoli jim je téma blízké, je velice problematické jeho zveřejňování dětmi na divadle. Jaroslav Dejl k tomu zvolil přísně a přesně vedenou nadsázku a stylizaci v hereckém projevu. Přesné udržení této nadsázky a stylizace je to nejvzácnější na celé inscenaci. Výsledkem není pouhopouhé převyprávění zcela banálního příběhu, ale stanovisko dětí k němu, a to v tom smyslu, že dovedou s citem pohledět s odstupem na situace do kterých se hlavní postavy ve hře dostávají, stejně tak na okolí, které je do těchto situací proti jejich vůli dovádí. Dovedou je komentovat, ne však zesměšňovat. Je to nadhled plný vtipu, ale také pochopení a laskavosti. Cennou je neobyčejně vysoká úroveň jevištní řeči ruku v ruce s významutvorným pohybovým a obrazovým ztvárněním, k němuž soubor nepotřebuje, s výjimkou výškového členění hracího prostoru, nic než zvládnutou hereckou kreaci.

Dramatické oddělení LŠU Žerotín Olomouc - Elena Chmelová, Věra
Pánková - Hra na Robina Hooda

Mimořádně zajímaví inscenace dětského kolektivu je ukázkou výborné pedagogické a divadelní práce Věry Pánkové. Děti z jejího souboru jsou po všech stránkách velmi dobře vybavené. Schopnost stylizace jevištního projevu je u nich na vysoké úrovni. Inscenace je založena na chórickým vyprávění příběhu a využívá řadu působivých jevištních zkratk. Příběh líčí známé osudy Robina Hooda, podtrhuje odvalu, smysl pro čest a spravedlnost. Pro zařazení této inscenace hovoří její nápaditost a působivost a především příkladná práce s dětmi.

Mladá scéna SKP Třebíč - H. Januszewska - Malý tygr

Inscenace je určena dětskému publiku a náleží mezi nejzajímavější počiny v oblasti divadla pro děti v posledních letech. Jde o příběh malého bojácného tygříka, hledajícího odvalu a nalézajícího ji v nutnosti aktivity při strachu o nemocnou ~~xxx~~ tygří mámu, již překlene všechny další strachy. Tématem je zde jednak hledání odvahy a její nalezení v činnorodé aktivitě, ale také sama

zázračná hra fantazie, přetvářející svět v barvitou a překvapivou skutečnost.

ne

Inscenace je budována iluzivními prostředky na základě textové předlohy a její úpravy, diktované konkrétním režijním viděním, které zhušťuje příběh do scén obsahujících aktivitu. Inscenace je inspirativní zvláště pro schopnost vyvolat a podněcovat živý divadelní nerv ustavičného jevištního pohybu, pro schopnost bezprostředního dětského vidění, kouzlo bezprostřednosti a prostoty i pro zvolený nadhled, který však je nadhledem laskavým, ne posměchem dětské naivitě.

LDS MĚKS Třeboň - M.Vodička - Asagao

Textová předloha hry zpracovává starý japonský příběh o milostném mnohoúhelníku, odvaze, zbabělosti a pomstě, v němž vítězí skutečná láska.

Třeboňský soubor inscenuje hru pomocí viditelně ovládaných loutek a chórů herců - mladých studentů, kteří jdou krajem a hrají příběh o lásce, s nímž se ztotožňují nejen způsobem jak jej hrají, ale i v druhém plánu zveřejňovaných vztahů mezi nimi. Nedílnou, ba základní součástí poetické inscenace je její hudebně-zpěvní složka. Inscenace je jednou z nejzdařilejších ukázek práce loutkářského souboru v poslední divadelní sezóně. Je zároveň cennou ukázkou práce vystavěné na voicebandovém principu.

DS Úsnev Bratislava - kolektiv souboru - To druhé

Divadelní soubor Úsnev se po léta úspěšně zabývá divadlem, které je založeno především na pohybové složce. Není tomu jinak ani v inscenaci To druhé, která se tématicky zabývá vztahem mladých lidí a jejich vychovatelů. Poukazuje na negativní důsledky výchovy, která na místo rozvíjení pozitivních hodnot v mladých lidech pouze přikazuje, tabuizuje, činí jednotvárný nátlak a dává, založena na egoistických základech, nedobrý příklad. V inscenaci se vedle výrazné nápadité pohybové složky, zvládnuté na vysoké úrovni, používají i další složky divadelního výrazu, včetně mluveného slova, významné zvukové složky, hudby, zpěvu, ba dokonce projekce. Inscenace je cenná nejen výpovědí věkově velice mladých členů souboru, ale také neobyčejnou přesností výrazu - příkladnou hereckou kázní. Pro případné zařazení inscenace do programu FEMAD hovoří i druhová odlišnost a možnost tradičního zastoupení slovenského amatérského divadla.

Posluchači DAMU Praha - F.Dürrenmatt - Fyzikové

Dürrenmatt zůstává stále největším dramatikem druhé poloviny /ne-li celého/ našeho století. Zatím alespoň nikdo nepředstihl jeho vynález - dramatickou metodu ustavičného rozvíjení paradoxů, dialektiku velkorysého myšlení, angažovanost na osudech lidstva, ani jeho schopnost být poutavý, srozumitelný, komediální i tehdy, pohybuje-li se v nejvyšších intelektuálních, filozofických patrech. Fyzikové jsou po třiceti letech stále, ba skoro ještě, žel, naléhavěji aktuální. Myšlenka hry je dnešním mladým lidem srozumitelně blízká, její forma může být pro ně objevem a dalekosáhlou inspirací.

Což potvrzuje představení posluchačů DAMU. Pro pamětníka starých inscenací je až překvapivé, jakou míru pochopení projevili mladí divadelníci nejen pro myšlenku - ta je jasná - ale hlavně pro tvar Dürrenmattova divadla, pro způsob jeho výpovědi. Zřejmě tu svou roli sehrál vývoj mladého divadla v posledních dvaceti letech, postupné uvolňování se z pout povinnosti popisovat realitu a zkoumat psychologii člověka pod drobnohledem. Přistupují k textu volně, nezatížení psychologismem a rozehrávají spíše fantazijní hru jako takovou než reálný příběh jen s fantastickými prvky. Díky tomu vystoupí mnohem ostřeji fakt, že si tu všichni hrajeme s nožem na krku a že zbraň, která nás jakoby v žertu míří, má v ruce šílenec.

Problém představení je asi neřešitelný. To, co ~~xx~~ ve hře váží bohatě rozehraný part dvou fiktivních a jednoho skutečného fyzika, by měla na druhé straně vyvážit jediná osobnost, stručně se vyjadřující a teprve v závěru v záchvatu skutečného šílenství vybuchující majitelka sanatoria. Zdá se, že to objektivně není v sálách mladé herečky, a že ani v tomto případě jí ani příliš nepomáhala režie. Pohybuje se v poloze celkem nezávazného civilu a nemá k dispozici nic, co by nějak už mimo ni dopovědělo otřesenou, mrazivou skutečnost této postavy - smrtky.

Dětský hudebně dramatický soubor Hostivít ZŠ Hostivice

Vedoucí hostivického souboru Dana Říhová se zmocnila chodské lidové pověsti a s použitím její parafráze, napsané Zdenkem Šmídem, vytvořila dramaturgii. Humorný příběh o dobývání Milána českým vojskem s králem Vladislavem v čele, o vynalézavosti chodských chlapců, kteří svým důvtipem umožnili dobytí města, je zpracován v duchu vesnického lidového divadla. V inscenaci je využito nápa-

dité kompozice dialogických výstupů se sporovými akcemi zpívanými i tanečními. Přehledné zpracování příběhu, důsledné dodržení demonstračního principu, vtip a humor, stylově čistá výtvarná složka inscenace, pohybové a pěvecké schopnosti aktérů hry, jejich bezprostřednost a spontaneita i schopnost vnášet do hry svou vlastní invenci, to jsou bezesporné klady inscenace. Soubor opětovně poukázal svou další hrou na nepřebornost zdrojů a možnosti využití inspirace lidovým divadlem, jež je svým inscenačním principem, tj. principem demonstrace, dětskému divadlu nejvlastnější.

Divadelní klub Jiráskův SKP Česká Lípa - V.Klapka - Henryk

Hra napsaná režisérem souboru a dotvářená při kolektivní práci na inscenaci celým souborem, je obrazem lidského hledání smyslu života, je vlastní výpovědí a hledáním členů renomovaného amatérského souboru. Toto téma souvisí s formou natolik spjatě, že je i jejím klíčem. Dramatické situace, řadící se dle logického fabulačního vývoje, jsou nápaditými etudami, vycházející ze schopnosti lidské hry, čili z principu divadla. Tato hra vypovídá jasně, přitom ne schématicky o lidském rozměru postav, který je velice úzký, přičemž umožňuje jejich přesah danou hrou, čili metodou. Základní rámec blázince funguje v dramatickém obsahu jako nezbytné omezení, které stojí proti člověku, proti jeho tužbám a možnostem. Inscenace působí jako příjemná terapie. Imaginace, cit, paradox a neúprosná logika absurdnosti je tlumočena čistým herectvím, které v intenzitě konkrétního pocitu úvolněně prosvěcuje osobnost každého herce.

Toto podobenství našeho života je zpracováno s humorem a vtipem, někdy - pravda - až s estrádní příchutí, nikde však nad míru vkusu. Inscenace je příkladem autorské a kolektivní práce vyspělého souboru, která divákovi umožňuje nasycení potřeby autentičnosti a její výpovědi směrem k naší současnosti.

Soubor Vikýř PKS Praha - W.Shakespeare, R.Vašínská - Kočvarův Othello

Představení pod širým nebem. Shakespeare, hraný čtyřmi lidmi způsobem, jakým ho asi hrávaly kdysi chudé kočovné šmíry. Text je velice obratně seškrtán tak, že příběh drží pevně pohromadě, je přehledný a srozumitelný i dětem. Představení šmíry je samozřejmě neustále rušeno různými lapsy, herci jsou co chvíli nuceni vypadnout z role a napravovat přehmaty. To samo o sobě není nic nového, parodií na komediantskou šmíru bylo bezpočet, a i když je to tu

uděláno s výjimečným vtípem a šarmem, není to to hlavní, čím představení upoutává. To hlavní je fakt, že se ti šmíráčtí herci snaží celou duší a s čistým srdcem překonat samy sebe a předvést důstojně krásný příběh, podat divákům co nejlépe vznešenost myšlének a citu. Starodávný patos a rvaní kulis je sice komické, ale zároveň trochu dojemné a naprosto ne schazovačné - člověčí půvab a důstojnost je zachována, herci tu vystupují jako možná naivní, ale pokorní a upřímní služebníci krásy.

Bylo by dobré, kdyby toto představení vidělo co nejvíc mladých amatérských divadelníků. Ani ne tak pro inspiraci: bravura Vašinkova i ostatních členů souboru v tomto představení je neopakovatelná - spíše jako připomínka něčeho, nač se dnes sebevědomě zapomíná: že divadlo tu odjakživa bylo pro ty, co sedí v hledišti a herec je ten vyvolený, který jim z p r o s t ř e d k o v á v á zážitek.

DS prováz ZO SSM Praha Bohnice - W.Borchert - Venku přede dveřmi

Mladý divadelní kolektiv, který sice neprožil válku, zaujalo téma, jež obsahuje protiválečnou morálitu německého básníka a dramatika Wolfganga Borcherta, v níž zobrazuje expresionistickými prostředky návrat své generace z války /zemřel 1947/. Je to téma člověka, který prošel válkou a je vykořeněn ze společnosti, který jakoby nikam nepatří a hledá možnost vstoupit do kontaktu s lidmi. Tato možnost však neexistuje, přes veškeré úsilí zůstává před zavřenými dveřmi.

Inscenace mladého, nepříliš zkušeného souboru má překvapivě dobrou úroveň, byť je v ní patrná menší technická vybavenost členů souboru i nevelká zkušenost režiséra /nevychází zcela pointování situací, ani pokusy o scénickou metaforu/. Inscenace je zajímavá zejména svým tématem a z hlediska dramaturgického, neboť se výborná Borchertova hra na našich jevištích po dlouhá léta neobjevila.

DS Studio MĚKS Volyně - L.Smoček - Piknik

Smočkovým Piknikem v r.1965 zahajoval svou činnost Činoherní klub v Praze a tato jeho inscenace se stala programovou, tj. v herecké práci postupující od konkrétnímu k obecnému, od srážek krajně individualizovaných lidí k souhrnnému zobecňujícímu obrazu. V Pikniku je tento princip skutečně více než názorně: základní situace - skupina amerických vojáků ve válce s Japonskem, ztracená v pralese, jejich reakce na tuto situaci, jejich snaha dostat se z ní a zbavit se skličujícího pocitu neustálého ohrožení, to všechno je

naprosto reálné, konkrétní a jedinečné. A zároveň zřetelně zobecňující, platné jako přírůbek, zabírající mnohem širěji. Ne "obraz ze života", ale obraz života. Taková hra vyžaduje od herců, aby na scéně autenticky žili úsek života "cizí" postavy, neopakovatelného a vyhraněného lidského typu - a zároveň aby ho žili s maximálním nasazením svých vlastních myšlenek, pocitů i nervů, teď a tady a dopředu. Režisér se pak musí postarat o to, aby tento proud života se ani na vteřinu nepřerušil, protože tady se ^{ne} vypráví příběh ani nedemonstrují myšlenky, tady se prostě musí "být". A také aby ho rozumně rozčlenil, rytmičoval a především rytmem zvýraznil klíčové momenty.

Ve volynské inscenaci je zjevné, že tyto požadavky tvůrci zřetelně chápou a do značné míry se mimořádně herecky vybavenému souboru, daří je plnit. V představení lze sice v některých chvílích postihnout ztrátu rytmu a napětí, poněkud v něm vadí sporná přítomnost ženské postavy, která se v původní předloze nenachází, nicméně, představení je naplněno autentickým životem a reálným prožitkem napětí dané chvíle. Inscenace je vhodnou ukázkou divadla interpretačního typu, byť v různých představeních bylo zaznamenáno značné kolísání interpretační úrovně.

DS Šupina MĚKS Vodňany - J.Swift,Fr.Zborník - Lišřastní a liveselí

František Zborník, vedoucí a režisér souboru, připravil dramatizaci první části Swiftova věhlasného románu. Na příběhu skupiny zřetelně individualizovaných lidí uvězněných po prohrané válce na pustém ostrově, jejichž přáním je vymanění se z nežádoucí izolace, se snaží vyslovit téma o nemožnosti uskutečnit kýžený sen - ideu ze základů, jejichž základními znaky jsou egoismus a pokrytectví. Tento sen není s to realizovat ani zástupce mladé generace, který se již v podmínkách izolace narodil, neboť společenství lidí, s kterými žije, jej vychovalo k obrazu svému, takže jakkoli je mladší nejvlastnější vše nové, ani ono není s to přetrhat kořeny egoismu a pokrytectví a uskutečnit jemu nejvlastnější ideu a vyvést společnost z izolace, a to ani v případě ohrožení její existence.

Inscenace je budována neiluzivními prostředky, je tvarována výtvarnou znakovostí, zvláště v kostýmní složce, ale i ve scénické realizaci trosečníků na ostrově, ohrožovaném stoupající vodou. Inscenace je ve stavu vývoje a potřebného zpřesnění významů, respektive oproštění se od přemíry významutvorných jednání a znaků, které znejasňují výchozí dramatickou situaci a expozici hry, a nutnosti akcentování klíčových situací a sdělení tak, aby divák byl schopen

číst potřebná sdělení, vedoucí~~mi~~ k žádoucímu myšlenkovému poslání a nebyl zahlcován informacemi, které mu toto znemožňují. Přes tuto skutečnost je inscenace vodňanských jak po stránce myšlenkové, tak pro zvolenou scénickou formu dalším zajímavým tvůrčím počinem renovovaného souboru.

Vypracoval v Praze dne 10.6.1988

Milan Strotzer

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'M. Strotzer', with a long horizontal line extending to the right.